

STANJE REČNE FLOTE

Osnovno o Upravi

Uprava za utvrđivanje sposobnosti brodova za plovību, kao pravni sledbenik SJU Jugoslovenski registar brodova unutrašnje plovību – Jugoregistar (osnovan 1949.), je formirana Zakonom o plovību i lukama na unutrašnjim vodama (Službeni glasnik RS broj 73/10) za obavljanje stručnih i tehničkih poslova u oblasti utvrđivanja sposobnosti brodova za plovību (tehničkog nadzora nad brodovima unutrašnje plovību). Formiranje Uprave u okviru nadležnog ministarstva je izvršeno u skladu sa odgovarajućom regulativom EU i bilo je neophodno radi uključivanja Srbije u savremene tokove i usvajanje standarda u ovoj oblasti koji se već primenjuju u državama EU.

Tehnički nadzor obuhvata:

1. utvrđivanje konstrukcije i tehničke sposobnosti brodova za plovību, sigurnost i nadzor nad izradom njihovih uređaja, mašina, opreme i materijala koji služe za održavanje bezbednosti plovību tih brodova, zaštitu života, bezbednost i zdravlje na radu članova posade i drugih lica na brodovima i sprečavanje zagađivanja unutrašnjih voda sa brodova;
2. utvrđivanje konstrukcije i tehničke sigurnosti uređaja za ukrcavanje tereta na brod i iskrcavanje sa broda;
3. utvrđivanje konstrukcije i tehničke sigurnosti opreme i uređaje koje brod koristi za korišćenje usluga RIS-a;
4. baždarenje brodova;
5. izdavanje brodovima isprava za čije je izdavanje zakonom ovlašćena Uprava

Stanje flote

U prethodnom periodu je postojao trend povećane ponude polovnih plovih objekata za prevoz tečnih tereta iz EU, i značajan broj tankera je uvezen od strane domaćih brodara i registrovan pod zastavom Republike Srbije. Isti trend je postojao i kada su u pitanju tankeri za prevoz tečnog naftnog gasa, ali imajući u vidu trenutnu ekonomsku situaciju u unutrašnjoj plovību, ne očekuje se dalje povećanje broja registrovanih plovih objekata u narednom periodu. Takođe nema ozbiljnih indicija o gradnji brodova unutrašnje plovību u Srbiji za potrebe domaćih brodarskih kompanija, isključivo zbog nedostatak kapitala. Jedino se u oblasti malih putničkih plovila mogu očekivati novogradnje, jer dolazi do porasta aktivnosti u oblasti turizma.

Pregled svih registrovanih plovih objekata – februar 2013.								
	Dozvola istekla do 03.02.2008.		Dozvola istekla 04.02.2008. do 04.02.2013.		Sa važećom dozvolom		UKUPNO:	
	Broj objekata	Prosečna starost	Broj objekata	Prosečna starost	Broj objekata	Prosečna starost	Broj objekata	Prosečna starost
Nesamohodni objekti	201	52	205	42	178	37	584	44
Samohodni objekti	95	49	127	41	133	39	355	43
UKUPNO:	296		332		311		939	

U knjigu Registra brodova koja se vodi u Upravi upisano je 939 objekata od kojih je stalno ili povremeno aktivno 643. Trenutno važeću dozvolu ima 311 brodova od kojih je 133 samohodnih. Prosečna starost iznosi približno 40 godina što je veoma zabrinjavajuće ukoliko se u budućnosti predviđa povećanje značaja jeftinog transporta roba. Posledica ove činjenice je da se brodari suočavaju sa visokim troškovima eksploatacije (gorivo, mazivo, popravke...) i nemogućnošću da ispune sve relevantne standarde koji su neophodni za vršenje njihove delatnosti, što bi se jedino gradnjom novih objekata moglo prevazići. I pored toga, tehničko stanje ovako zastarele flote se može okarakterisati još uvek kao zadovoljavajuće, što je posledica činjenice da je većina flote

građena pod nadzorom i u skladu sa klasifikacionim pravilima bivšeg Jugoregistra, a pregledi koje vrši Uprava su po obimu i kvalitetu takvi da se bezbednost objekata i ljudi i dalje održava na zahtevanom nivou.

Treba međutim imati u vidu da dalje podizanje standarda u oblasti tehničkih karakteristika, sigurnosti opreme, bezbednosti plovidbe i sve strožiji zahtevi po pitanju zaštite od zagađenja sa brodova, će nas dovesti do situacije da naši brodovi više neće moći da plove izvan granica Srbije, a nakon usvajanja kompletne Evropske regulative praktično bi 90% flote postalo neupotrebljivo. Ovakva konstatacija se bazira na informacijama iz svakodnevne prakse i šireg uvida u tehničke aspekte unutrašnje plovidbe, kao i na činjenici da se moraju ispuniti preuzete obaveze usklađivanja Tehničkih pravila na osnovu kojih deluje Uprava, sa zahtevima Direktive 87 EC.

Primeri problematike koja proizilazi iz novih propisa:

- tankeri sa dvostrukom oplatom postaju obavezni posle 2018;
- Euro standardi za izduvne gasove brodskih motora trenutno na snazi;
- minimalna srednja brzina sastava (povećana na 13 km/h);
- novi zahtevi za navigacionu opremu (radari, radiostanice, RIS...);
- skele za prevoz ljudi moraju biti samohodne, itd;

Da bi se predupredila takva situacija potrebno je već sada sagledati potrebe brodarstava odnosno vodnog saobraćaja i napraviti analizu kakvi objekti su u budućnosti potrebni, te koji brodovi iz postojeće flote bi se mogli rekonstruisati i modernizovati, a koji bi trebali ići u rashod i biti zamenjeni novoizgrađenim.

Modernizacija flote srpskih brodarstava treba da se ogleda pre svega u rekonstrukciji i gradnji nove tankerske flote koja bi bila u funkciji izvoza naftnih derivata evropskog kvaliteta, zatim flote za transport raznih vrsta žitarica za koje se planira godišnji rast izvoza, kao i raznih vrsta ruda. Poseban akcent treba dati oživljavanju kontejnerskog saobraćaja na Dunavu, kako gradnjom odgovarajućih brodova tako i terminala.

Takođe je potrebno naći model finansiranja ovakve obnove flote a pretpostavka je da se bez jačeg učešća države teško mogu napraviti pomaci. Jedna od ideja je otvaranje fonda za izgradnju brodova sa nekim optimalnim početnim kapitalom, gde bi brodari učestvovali u donošenju plana potreba (koje vrste novih objekata i po kojoj dinamici bi i im bili potrebni s obzirom na zahteve tržišta) a novoizgrađene brodove bi mogli dobiti na lizing, tako da bi njihovom otplatom ponovo punili fond čime bi se na kraju postigla njegova samoodrživost. U taj krug bi morala biti uključena domaća brodogradilišta koja su većinom u teškom stanju (stečajni, neuspele privatizacije) a koja bi, kada se aktiviraju, mogla pokrenuti i neke druge delove metalnog kompleksa što bi pozitivno uticalo na ukupnu privrednu aktivnost i povećanje zaposlenosti.